

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 100a/2024

pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 231 din 28 iulie 2022 privind recensământul populației și al locuințelor și din Hotărârea Guvernului nr. 69 din 31 ianuarie 2024 privind data de referință a recensământului populației și locuințelor în anul 2024, a perioadei de colectare a datelor de recensământ și modificarea anexei nr. 6 la Hotărârea Guvernului nr. 951/2022 cu privire la organizarea și efectuarea recensământului populației și locuințelor din Republica Moldova în anul 2024
(informațiile colectate în cadrul recensământului)

CHIȘINĂU

25 iulie 2024

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
nei Viorica PUICA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Iulia Vartic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 29 aprilie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 25 iulie 2024, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află o sesizare depusă la Curtea Constituțională la 29 aprilie 2024 de dl Constantin Starîș și dna Diana Caraman, deputați în Parlamentul Republicii Moldova.

2. Autorii sesizării i-au solicitat Curții să verifice constituționalitatea textului „din surse private de date” din articolele 11 alin. (3) și 13 alineatele (1) - (4) din Legea nr. 231 din 28 iulie 2022 privind recensământul populației și al locuințelor și a textului „și/sau date private” din punctul 3), subpunctul 2 din Hotărârea Guvernului nr. 69 din 31 ianuarie 2024 privind data de referință a recensământului populației și locuințelor în anul 2024, a perioadei de colectare a datelor de recensământ și modificarea anexei nr. 6 la Hotărârea Guvernului nr. 951/2022 cu privire la organizarea și efectuarea recensământului populației și locuințelor din Republica Moldova în anul 2024.

A. Legislația pertinentă

3. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 28

Viața intimă, familială și privată

„Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

4. Prevederile relevante ale Legii nr. 231 din 28 iulie 2022 privind recensământul populației și al locuitorilor sunt următoarele:

Articolul 11

Informațiile colectate în cadrul recensământului

„[...]

(3) În vederea colectării datelor și a obținerii rezultatelor finale ale recensământului, BNS creează, completează și prelucrează o bază de date cu înregistrări individuale, care se vor obține prin:

a) colectarea directă de la populație, prin autorecenzare sau prin interviuri față în față;

b) colectarea indirectă din surse de date administrative și **din surse private de date**, inclusiv prin completarea răspunsurilor la unele (sau toate) întrebări din chestionarele în formă electronică de către BNS cu informațiile identificate în bazele de date ale persoanelor juridice de drept public și privat. Datele respective sunt prelucrate exclusiv în cadrul sistemului informațional de recensământ, fără posibilitatea de a le extrage și de a le utiliza în afara scopului producerii statisticii oficiale.

[...]”

Articolul 13

Accesul la datele administrative și datele private

„(1) BNS este în drept să acceseze, să extragă și să prelucreze, în scopul efectuării recensământului, datele cu caracter personal transmise de posesorii și deținătorii de date administrative și de **date private** (din registrele și sistemele informaționale gestionate de aceștia) despre caracteristicile prevăzute la art.11 alin.(1), în condițiile alin.(5) din prezentul articol, inclusiv prin platforma de interoperabilitate (MConnect) sau prin servicii de rețea.

(2) BNS este în drept să combine și să integreze, în scopul producerii statisticilor oficiale de recensământ, datele cu caracter personal, colectate direct de la respondenți, și cele colectate indirect – din surse de date administrative și **surse private de date**, prin utilizarea numărului de identificare de stat al persoanei fizice (IDNP) și a altor caracteristici care permit identificarea directă sau indirectă a unităților de recenzie.

(3) Datele administrative și datele private accesate, extrase și prelucrate de către BNS pot înlocui parțial sau integral colectarea directă a informațiilor pentru unitățile de recenzie.

(4) Posesorii și/sau deținătorii de date administrative și de date private sunt obligați să transmită BNS, cu titlu gratuit, datele individuale, inclusiv datele cu caracter personal, din registrele, sistemele informaționale, sistemele de evidență a

datelor cu caracter personal pe care le gestionează în calitate de posesor sau deținător, precum:

- a) sistemul informațional automatizat „Registrul de stat al populației”;
- b) Registrul bunurilor imobile;
- c) Sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră;
- d) Sistemul informațional de management în educație;
- e) Registrul de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale;
- f) sistemele informaționale ale Companiei Naționale de Asigurări în Medicină;
- g) Registrul funcționarilor electorali;
- h) resursele informaționale private ale prestatorilor de servicii și ale furnizorilor de servicii comunale și necomunale (apă și canalizare, telefonie fixă și mobilă, gaze naturale, energie electrică, energie termică etc.);
- i) alte registre, sisteme informaționale, sisteme de evidență a datelor cu caracter personal, relevante recensământului – conform listei aprobate de către Guvern, la propunerea BNS.

[...]”

5. Prevederile relevante ale Hotărârii Guvernului nr. 69 din 31 ianuarie 2024 privind data de referință a recensământului populației și locuințelor în anul 2024, a perioadei de colectare a datelor de recensământ și modificarea anexei nr. 6 la Hotărârea Guvernului nr. 951/2022 cu privire la organizarea și efectuarea recensământului populației și locuințelor din Republica Moldova în anul 2024.

„[...]”

3. Se stabilește că datele de recensământ despre persoanele care fac obiectul recensământului vor fi colectate:

- 1) în mod direct – prin recenzarea (interviewarea) persoanelor;
- 2) în mod indirect – **din sursele datelor** administrative și/sau **private**.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor sesizării

6. Autorii sesizării menționează că, pe baza normelor contestate, legislatorul permite colectarea în scopul efectuării recensământului din „surse private de date” și „date private”, însă fără să le definească în mod precis. Așadar, autorii susțin că aceste texte sunt neclare și nu pot constitui o bază legală pentru ingerința în dreptul la viața privată.

7. Totodată, autorii afirmă că procesul de efectuare a recensământului nu respectă principiul consimțământului prealabil și, astfel, reprezintă o ingerință în dreptul la viața privată al persoanelor recenzate.

8. În fine, autorii susțin că prevederile contestate sunt contrare articolelor 1, 4, 7, 23, 28 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

9. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea reține următoarele.

10. Curtea notează că, potrivit articolelor 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, deputații în Parlament posedă prerogativa sesizării Curții Constituționale.

11. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor Parlamentului și a hotărârilor Guvernului, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea privind recensământul populației și al locuințelor și a Hotărârii Guvernului nr. 69 din 31 ianuarie 2024, ține de competența Curții Constituționale.

12. Prevederile contestate nu au constituit obiectul altor sesizări la Curtea Constituțională.

13. Autorii sesizării susțin că dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 1 (*statul Republica Moldova*), 4 (*drepturile și libertățile omului*), 7 (*Constituția, Lege Supremă*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 28 (*viața intimă, familială și privată*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

14. Curtea reține că articolele 1, 4 și 7 din Constituție comportă un caracter general și nu pot constitui repere separate, ci trebuie coroborate cu alte prevederi din Constituție, care trebuie să fie aplicabile (a se vedea DCC nr. 190 din 21 decembrie 2023, § 25; DCC nr. 26 din 2 aprilie 2024, § 23).

15. De asemenea, articolele 23 și 54 din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorii sesizării trebuie să demonstreze, în mod argumentat, existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție (a se vedea DCC nr. 195 din 21 decembrie 2023, § 25).

16. Cu referire la articolul 28 din Constituție, autorii au susținut că textele „surse de date private” și „și/sau date private” sunt neclare și nu satisfac standardul „prevăzut de lege” ca să justifice o ingerință în dreptul la viața privată.

17. În acest sens, Curtea observă că articolul 3 din Legea nr. 93 din 26 mai 2017 cu privire la statistica oficială definește sursele de date private ca resursele informaționale de drept privat (registrele, sistemele informaționale, sistemele de evidență a datelor individuale, inclusiv sistemele de evidență a datelor cu caracter personal etc.) relevante pentru producerea de statistici oficiale. Mai mult, Curtea notează că articolul 4 din Legea contestată stabilește că termenii și expresiile utilizate au înțelesul noțiunilor definite la articolul 3 din Legea cu privire la statistica oficială și reglementează suplimentar alte noțiuni.

18. Așadar, nu există niciun dubiu că prin utilizarea textelor contestate legislatorul a avut în vedere resursele informaționale de drept privat relevante pentru producerea de statistici oficiale.

19. De asemenea, potrivit Metodologiei de recensare și de prelucrare a datelor Recensământului populației și locuințelor în 2024 din Republica Moldova¹, aprobată prin Ordinul Biroului Național de Statistică nr. 29 din

¹https://statistica.gov.md/files/files/Recensamint/Recesamint_2024/Chestionare/Acte_nor_mative/Metodologia_RPL_de_recenzare_prelucrare.pdf

29 martie 2024, sursele private relevante pentru acest recensământ includ, între altele, consumul de date privind energia electrică și alte servicii comunale și necomunale (a se vedea pct. 6.2 subpct. 3 din Metodologie).

20. În acest context, Curtea reiterează că o dispoziție legală nu poate fi ruptă din sistemul normativ din care face parte și nu poate opera în mod izolat. Dimpotrivă, ea trebuie citită în coroborare cu celelalte dispoziții legale incidente, ca făcând parte dintr-un sistem juridic coerent (a se vedea DCC nr. 7 din 26 ianuarie 2023, § 24).

21. Totodată, cu referire la obligația de a participa la recensământ, în cauza *Anderberg v. Suedia*, 29 iunie 1992, Comisia Europeană a menționat că recensămintele constituie o chestiune obișnuită și frecventă în statele membre ale Consiliului Europei. Obiectul unor asemenea recensăminte constă, de regulă, în stabilirea exactă a informației statistice despre populație și condițiile de locuință, fapt care urmărește să asigure bunăstarea societății și protecția sănătății.

22. Astfel, Curtea menționează că prevederile contestate nu ridică o problemă de ordin constituțional, din perspectiva criticilor formulate de autorii sesizării.

23. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) lit. a), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea depusă de dl Constantin Starîș și dna Diana Caraman, deputați în Parlamentul Republicii Moldova, pentru controlul constituționalității textului „din surse private de date” din articolele 11 alin. (3) și 13 alineatele (1) - (4) din Legea nr. 231 din 28 iulie 2022 privind recensământul populației și al locuințelor și a textului „și/sau date private” din punctul 3), subpunctul 2 din Hotărârea Guvernului nr. 69 din 31 ianuarie 2024 privind data de referință a recensământului populației și locuințelor în anul 2024, a perioadei de colectare a datelor de recensământ și modificarea anexei nr. 6 la Hotărârea Guvernului nr. 951/2022 cu privire la organizarea și efectuarea recensământului populației și locuințelor din Republica Moldova în anul 2024.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

Chișinău, 25 iulie 2024

DCC nr. 89

Dosarul nr. 100a/2024